

ประเด็นปัญหา

ข้อเท็จจริง

ข้อกฎหมาย/ ระเบียบ/ หนังสือเวียน

๑. การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ได้น้อยกว่าบัญชีสำรวจที่ดิน สาธารณประโยชน์

จังหวัดสกลนครหรือ การรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่ดิน แปลง “ที่สาธารณประโยชน์บ้านเหล่าสามัคคี” หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบึงทวาย อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร ตามบัญชีสำรวจที่ดินสาธารณประโยชน์ เนื้อที่ประมาณ ๓๐๔ - ๐ - ๐๐ ไร่ เป็นการดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ ในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท ผลการ รังวัดได้เนื้อที่ ๒๓๐ - ๑ - ๐๕ ไร่ น้อยกว่าบัญชีสำรวจ ๗๓ - ๒ - ๙๕ ไร่ เมื่อเสนอ ลงนามผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครเห็นว่า การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง มีเหตุขัดข้องเนื่องจากรังวัดได้เนื้อที่น้อยไปจากหลักฐานเดิม โดยปรากฏว่ามีผู้บุกรุก ตามข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ จังหวัดเห็นว่า “หลักฐานเดิม” ตามระเบียบดังกล่าว ข้อ ๘ หมายความว่า หลักฐานการขึ้นทะเบียนตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ไม่รวมบัญชีสำรวจที่ดิน สาธารณประโยชน์ดังกล่าว และในกรณี “โดยไม่ปรากฏว่ามีผู้บุกรุก” หมายความว่า การบุกรุกจากข้างเคียงรอบแปลงที่สาธารณประโยชน์อันเป็นเหตุให้ที่สาธารณประโยชน์ เนื้อที่ลดลง ไม่ใช่ผู้ที่ครอบครองบุกรุกและยอมรับว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณประโยชน์ แต่อย่างใด

๑. ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘ ตรี
๒. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗
๓. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์ร ปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๕, ข้อ ๘ ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗ ข้อ ๔
๔. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๔๐๑๔ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เรื่อง การจัดที่ดินตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ กรณีกมีการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ปีงบประมาณ ๒๕๔๙

ความเห็น กรมที่ดิน

๑. ตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๘ ตีร် หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นหนังสือสำคัญของทางราชการใช้เป็นหลักฐานแสดงเขตที่ดินของรัฐ กรณีที่ไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เขตของที่ดินให้เป็นไปตามหลักฐานของทางราชการ และระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ.๒๕๑๗ ข้อ ๔ กำหนดให้ทบวงการเมืองแจ้งความประสงค์ให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พร้อมด้วยหลักฐานของที่ดินแปลงนั้น เช่น สำเนาทะเบียนที่ดินสาธารณะ บัญชีสำรวจหรือประกาศ หรือหลักฐานการสงวนหวงห้าม ฯลฯ และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๕ ได้กำหนดให้จังหวัดสั่งอำเภอทำการสำรวจที่ดินสาธารณะประโยชน์ในเขตท้องที่ตนที่ยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามแบบสำรวจฯ ทำเยียบ โดยอาจขอให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือช่วยเหลือในการสอบสวนประวัติ นำชี้อาณาเขตที่สงสัยได้ ดังนั้น บัญชีสำรวจที่ดินสาธารณะประโยชน์จึงเป็นเอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นและเป็นหลักฐานของทางราชการอย่างหนึ่ง ที่สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ จึงเป็น “หลักฐานเดิม” ตามนัยข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓
๒. กรณี “ไม่ปรากฏว่ามีผู้บุกรุก” ตามข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ดังกล่าวนั้น “ผู้บุกรุก” หมายรวมรวมทั้งกรณีเป็นผู้บุกรุกจากข้างเคียงรบกวนแปลงและผู้บุกรุกเข้าครอบครองในที่สาธารณะประโยชน์ด้วย แต่เงื่อนไขดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามผลการรังวัดดังกล่าวไปก่อนได้ โดยไม่มีผลกระทบกับผู้บุกรุก หรือผู้คัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ซึ่งจะต้องดำเนินการตามนัยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ฯ และเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ เมื่อได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามผลการรังวัดดังกล่าวไปก่อนแล้ว จึงกำหนดให้นายอำเภอสอบสวนข้อเท็จจริงว่าที่ดินสาธารณะประโยชน์แปลงนั้นน้อยไปเพราะเหตุใด มีจำนวนเนื้อที่เท่าใด โดยขอความเห็นต่อสภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประกอบการพิจารณา หากสภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นภายในสามสิบวันให้ดำเนินการต่อไป
๓. การขอรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามข้อหาหรือเป็นการดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อจัดความยากจนและพัฒนาชนบท ซึ่งตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๔๐๑๔ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ได้กำหนดเงื่อนไขของ
การตรวจสอบแปลงที่ดินสาธารณะประโยชน์ ตามข้อ ๑ (๒) ในกรณีที่ไม่มียกหนังสือสำคัญ
สำหรับที่หลวง หากสามารถดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ ก็ให้นำมา
จัดทำโครงการได้ โดยจัดให้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไปในคราวเดียวกัน
ด้วย ดังนั้น การรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าว จึงเป็นการ
ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของโครงการฯ จังหวัดจึงชอบที่จะดำเนินการออก
หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามผลการรังวัดไปก่อนได้ เสร็จแล้วให้แจ้งอำเภอเตา
งอยสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีรังวัดได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ตามข้อ ๘ แห่งระเบียบ
กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สถาปนาบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓
(หนังสือแจ้งจังหวัดที่ มท ๐๕๑๑.๔/๒๗๕๗๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๐)

